

Redactioneel

De verplichte literatuurlijst is alweer van de baan, de gemoederen zijn weer bedaad. Toch wil ik, met het gevaar in herhaling te vallen, de ontstane tumult onder de loep nemen.

Terwijl ik van de vakantiezon genoot, drong het bericht door dat er een verplichte literatuurlijst was samengesteld. De berichtgeving was wat gebrekkig, zodat het mij pas laat duidelijk werd dat het een advies was aan de commissie Vernieuwing eindexamens Nederlandse taal- en letterkunde vwo en havo (CVEN).

Toen ik de lijst zelf onder ogen kreeg, was mijn eerste zorg te kijken of ik wel alle boeken gelezen had. Tot mijn grote schrik zag ik dat ik elf van de voorgestelde boeken nog niet kende. Mijn 'verplichte vakantielijst' kent overwegend titels die op de lijsten van mijn leerlingen voorkomen. Tot mijn opluchting publiceerde de *Volkskrant* ook een waarderingslijst en een lijst met de meest gekozen boeken. Op beide kwam slechts één boek voor dat ik niet ken.

Serius heb ik het voorstel voor de verplichte literatuurlijst nooit genomen. De bezwaren zijn zo duidelijk dat ze niet eens hoeven worden genoemd. Het heeft me dan ook verbaasd dat er zoveel reacties op het voorstel kwamen. Waarom reageren op een plan waarvan de absurditeit al bij voorbaat vaststaat? De ingezonden brieven gingen voornamelijk in op het verplichte karakter en de samenstelling van de lijst.

Het is uitermate vreemd dat in de hele discussie de achtergronden van dit advies niet zijn belicht. De vraag die eerst beantwoord moet worden, is waarom de leerlingen een lijst moeten lezen. Is de literatuurlijst met name bedoeld voor *cultuuroverdracht*, of is het juist de bedoeling dat het accent ligt op het verkrijgen van *leesplezier*? Waarom geen principiële discussie over de uitgangspunten van het literatuuronderwijs? De heren die het advies uitgebracht hebben, zijn overduidelijk voorstander van de eerste opvatting. Het is de vraag of deze doelen überhaupt moeten worden opgenomen in een examenregeling.

De situatie werd nog vreemder, toen ik hoorde dat de CVEN zelf expliciet om een canon heeft gevraagd. De door de deskundigen voorgestelde literatuurlijst leidde tot veel landelijke publiciteit. Terwijl iedereen twijfelde aan het gezonde verstand van Anbeek, Goedegebuure en Bekkering, bleek dat zij slechts antwoorden op een door Braet (voorzitter CVEN) gestelde vraag. Zij zijn zelf dus niet op het onzalige idee gekomen om een lijst van de 'beste' literaire werken op te stellen. Bij het maken van een nieuw examenprogramma kan het natuurlijk voorkomen dat er ongelukkig geformuleerde vragen worden gesteld. Het is jammer dat de deskundigen zich zo nauwgezet van hun taak hebben gekweten.

De vele reacties laten zien dat een bijzonder gevoelig punt is geraakt. Zo nauwkeurig willen regelen wat de Nederlandse scholier moet lezen, grijpt niet alleen de leerling bij de keel. Het gevolg van de stroom van publiciteit is wel dat de verrichtingen van de CVEN met argusogen worden gevolgd. Voor het concept dat binnenkort verschijnt zal grote belangstelling bestaan. Wat kan de commissie meer wensen dan een kritische achterban?